



## 240804 - Kadınlara danışmak ve kadınların kendi görüşlerini dile getirmeleri

### Soru

Kadının kendi görüşünü söylemesi haram mı? Kocasını, yanlış görüşte olsa dahi tartışmasız ona uyması vacip mi? Bir takım islami kurumlarda erkekler yöneticilik yaparlar ve onların bazı uygulamaları eleştiriye müsaittir. Ancak kadın bir şey söyleyemiyor. Erkekler hata işlemelerine rağmen bunda ısrar ederler kadınları dinlemezler ve şöyle derler: kadının eleştirisi ve sorgulaması şeriata aykırıdır. Gerçekten kadın sorgulayamaz mı?

### Detaylı cevap

Allah'a hamd olsun.

Kadın, görüşünü ve istişaresini sunmasında hiçbir sakınca yoktur. Nitekim bu konuda bir çok şer'i delil bulunmaktadır. Bunların en önemlisi: Hudeybiye kıssasıdır. Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem Kureyş ile antlaşma sağladıktan sonra ve buldukları sene içerisinde Mekke'ye girmemeleri şartı kabul edildikten sonra sahabeye: "Kalkın ve kurbanlarınızı kesin" dedi. Ancak ravinin verdiği bilgilere göre hiç kimse kalkmadı. Bu emri üç defa tekrarladı. Yine de kimse kalkmadı. Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem Ummu Seleme'nin yanına gider insanların tavrını ona anlatır. Ummu Seleme şöyle der: Ey Allah'ın Peygamberi! İnsanların senin emrini yerine getirmelerini ister misin? Bu durumda dışarı çık ve kimseyle bir kelime dahi etmeden kurbanını kes, berberi çağır saçını kestir. Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem bunu yaptı bunu gören sahabeler aynı şeyleri uyguladı ve sorun çözüldü.

Bu hadise göre kadınlarla istişare etmenin ve onların görüşleriyle amel etmenin caiz olduğuna dair açık bir delil mevcuttur. Bu konuyla ilgili hadis ([36748](#)) nolu sorunun cevabında daha detaylı açıklanmıştır.



Kur'an-ı Kerim, hüküm ve hikmet verilen bir kadını örnek vermiştir. Kadın, kendine ve kavmine bir çok erkeğin sahip olmadığı tedbir uygulamıştır. Söz konusu kadın Belkıs'tır. Öyle ki bu kadının akıllı ve hikmeti, kendini Allah'a ortak koştuktan kurtarmış ve İslam dinine girmesine neden olmuştur. Bu konuda yüce Allah şöyle buyurdu: "Sebe kraliçesi (Belkıs) dedi ki: "Ey ileri gelenler! Bana çok önemli bir mektup atıldı. Mektup Süleyman'dandır, Rahmân ve Rahîm olan Allah'ın adıyla (başlamakta)dır. Bana baş kaldırmayın, teslimiyet gösterip bana gelin, diye (yazmaktadır). "Ey ileri gelenler! Durumum hakkında bana görüş bildirin. Sizler yanımda bulunmadıkça hiçbir işe kesin olarak karar vermem. Dediler ki: Biz güçlü kimseleriz ve çetin savaşçılarız. Emir senin. Ne emredeceğini düşün. (Kraliçe Belkıs) şöyle dedi: Krallar bir memlekete girdi mi, orayı harap ederler ve halkının ileri gelenlerini zelil hâle getirirler. İşte onlar böyle yaparlar. Ben onlara bir hediye gönderip, elçilerin ne haber ile döneceklerine bakacağım. (Elçilerin sözcüsü) Süleyman'ın huzuruna gelince, Süleyman ona şöyle dedi: Siz beni mal ile desteklemek (ve böylece etkilemek) mi istiyorsunuz? Oysa Allah'ın bana verdiği, size verdiğinden daha hayırlıdır. Fakat hediyenizle ancak siz sevinirsiniz. Sen onlara dön. Andolsun, biz onlara, karşı koyamayacakları ordularla gelir ve onları oradan aşağılanmış ve küçük düşürülmüş olarak çıkarırız. Süleyman, "Ey ileri gelenler! Onlar bana teslim olmadan önce hanginiz bana onun (kraliçenin) tahtını getirebilir?. Cinlerden bir ifrit , "Sen yerinden kalkmadan ben onu sana getiririm ve şüphesiz ben, buna güç yetirecek güvenilir biriyim" dedi. Kitaptan bilgisi olan biri, "Ben onu, gözünü kapayıp açmadan önce sana getiririm" dedi. Süleyman, tahtı yanında yerleşmiş hâlde görünce şöyle dedi: "Bu, şükür mü, yoksa nankörlük mü edeceğim diye beni denemek için, Rabbimin bana bir lütfudur. Kim şükrederse ancak kendisi için şükretmiş olur. Kim de nankörlük ederse (bilsin ki) Rabbim her bakımdan sınırsız zengindir, cömerttir. Süleyman, "Tahtını tanınmaz hâle getirin. Bakalım tanıyacak mı, yoksa tanımayacaklardan mı olacak?" dedi. Belkıs gelince, "Senin tahtın böyle mi?" denildi. O da, "Sanki o! Fakat zaten daha önce bize bilgi verilmişti ve biz teslimiyet göstermiştik" dedi. Daha önce Allah'tan başka taptığı şeyler ona engel olmuştu. Çünkü o inkâr eden bir kavimden idi. Ona "köşke gir" denildi. Köşkü görünce onu (zeminini) derin bir su sandı ve eteklerini topladı. Süleyman, ona "Bu, (zemini) billurdan döşenmiş bir köşktür" dedi. Belkıs, "Ey Rabbim! Şüphesiz ben nefsimi zulmetmiştim. Şimdi ise Süleyman ile birlikte âlemlerin Rabbi olan Allah'a teslim oldum" dedi. (Neml/29-44)



Bu ayetlerden anlaşıldığı gibi kadınlarla istişare edilir. Yüce Allah peygamberine şöyle emretmiştir: “Allah’ın rahmeti sayesinde sen onlara karşı yumuşak davrandın. Eğer kaba, katı yürekli olsaydın, onlar senin etrafından dağılıp giderlerdi. Artık sen onları affet. Onlar için Allah’tan bağışlama dile. İş konusunda onlarla müşavere et. Bir kere de karar verip azmettin mi, artık Allah’a tevekkül et, (ona dayanıp güven). Şüphesiz Allah, tevekkül edenleri sever.” Âli imran/159 başka bir ayette istişare edenleri şu şekilde övmüştür: “Onlar Rablerinin davetine uyarlar. Namazlarına dikkatli ve devamlıdırlar. İşlerini aralarında danışarak yaparlar. Kendilerine rızık olarak verdiğimiz şeylerden başkalarına da harcarlar.” Şura/38

İkincisi sünnette kadının kafasına takılan şeyleri sormasının caiz olduğunu delil bulunmaktadır: İbn Ebi Melike şöyle der: Aişe Radiyallahu anha bilmediği bir şeyi işittiğinde mutlaka bunu öğrenmek için sorardı. Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem şöyle demiştir: “Her kim hesaba çekilirse azap görecektir” Aişe Radiyallahu anhu şöyle dedi: yüce Allah şöyle dememiş miydi? “Hesabı çok kolay bir şekilde görülecek” İnşikak/8 Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem şöyle cevap verdi: Ayette söz konusu hesabın sunumudur. Fakat her kim hesapta tartışma yaşarsa azap görür.” Buhari/103

Bir gün Ömer bin hattap Radiyallahu anhu, insanların fazla mehir istememelerini emretti. Minberden inince Kureyş’ten bir kadın O’na şöyle dedi: Yüce Allah’ın indirdiği şu ayeti işitmedin mi? Ömer: Hangi ayet? Diye sordu:

Kadın: “Eğer bir eşin yerine başka bir eş almak isterseniz, öbürüne (mehir olarak) yüklerle mal vermiş olsanız dahi ondan hiçbir şeyi geri almayın. İftira ederek ve açık günaha girerek mi verdiğinizi geri alacaksınız?” Nisa/20

Ömer: Allah beni affetsin, tüm insanlar Ömer’den daha fakihlerdir. Tekrar minbere çıkıp şöyle dedi: ben sizi fazla mehir talep etmenizden sakındırmıştım. Kim malından ne isterse verebilir.

Kadın hata gördüğü takdirde münazara etmesi ve hataya hata demesinde ve delil getirmesinde bir sakınca yoktur. Yeter ki bu davranış meşru adap dahilinde olsun ve onu vakarından ve güzel ahlakından çıkarmasın. Doğru görüş kadında görüldüğü takdirde Erkeklerin de kadını dinlemesi gerekir. Hikmet müminin yitiğidir, hikmeti nerede bulursa onu almaya daha hak sahibidir.



Biz kadına ve erkeğe şunu tavsiye ederiz: İş yerinde müdürünüz veya yetkiliniz işte bir hata işlediğini görürseniz bunu hemen yüzüne vurmamalı. Konuyu iyice araştırıp ve sorguladıktan sonra görüşünü bildirir.

Aynı şekilde müdür veya yetkili personelin görüşlerini dinlemesi gerekir. Fazla sorularından rahatsız olmaması gerekir. Zira Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem yukarıda belirtildiği gibi Aişe'nin sorularından hiç rahatsız olmamıştı.

Sonuç olarak bir takım hadis kitaplarında kadının görüşü alınmasının caiz olmadığı yazılmaktadır. Ayrıca erkekler kadınların görüşlerine ters davranmaları gerektiği yazılır. Fakat bunların tümü, yanlış bilgi olup reddedilmiştir. Bu hadislerden biride: “Kadınlarla istişare edin ama onlara aykırı davranın” Elbani bu hadis hakkında şöyle demiştir: Merfu olarak hiçbir aslı yoktur.

Ayrıca “Kadına itaat pişmanlıktır” hadisi mevzudur.

“Erkekler, kadınlara itaat ettiklerinde helak olur” hadisi zayıftır.

En iyisini Allah bilir.